

هنر؛ برترین شیوه تبلیغ دین

گفتگو با دکتر غلامعلی حدادعادل

شادی غفوریان

بازدید دکتر حداد عادل از مؤسسه آفرینش های هنری آستان قدس رضوی

جناب آقای دکتر حدادعادل، حضور مؤسسه آفرینش های هنری آستان قدس رضوی را در فعالیتهای هنری کشور چگونه ارزیابی می کنید؟

آستان قدس رضوی شبیه به یک معدن آثار هنری است. از ۱۲۰۰ سال پیش تا کنون هنرمندان اثر سر اخلاص آنچه توانسته اند به کار بسته اند و بهترین آثار خود را در این آستان متمرکز کرده اند و در سالهای بعد از پیروزی انقلاب اسلامی به این سرمایه معنوی و هنری توجه شده و بخشی از این معدن بزرگ استخراج شده است. این بخش استخراج شده اگرچه نسبت به کل مجموعه اندک است، اما خودش الگویی است برای گسترش هنر اسلامی ایرانی در کل کشور و حتی به کل جهان. بنده خوشحالم که یک مؤسسه علمی با بهره مندی از هنرمندان متخصص با مدیریت خوب به شناسایی سرمایه های هنری آستان قدس و معرفی و بازآفرینی آنها اهتمام دارند.

برگزاری نمایشگاه های هنری با رنگ مذهب را تا چه اندازه ضروری می دانید؟

بهترین شیوه تبلیغ دین استفاده از هنر است که اینک خدا برای عرضه قرآن، هنر فصاحت و بلاغت را انتخاب کرده و حقیقت پیام آسمانی را در جامه فصاحت ادبی عرضه کرده است، بنابراین هرچه ما اثر هنر برای معرفی دین استفاده کنیم، کار درستی کرده ایم.

بخش عظیمی اثر فعالیت های هنری آستان قدس رضوی منوط بر این است که هنرهای به کار رفته در طول تاریخ در حرم مرا به شیوه های مختلف و نوین منعکس کنند؛ تاکنون چقدر این مؤسسه را موفق دانسته اید؟

مؤسسه در تولید، بیشتر اثر توزیع موفق بوده است؛ یعنی من نمونه های عرضه شده را بسیار خوب می بینم ولی دسترسی زوار را به تولیدات انبوهی که براساس نمونه های هنری پدید آمده، محدود می دانم. شاید یک در ده هزار هم از وجود این نوع فعالیت ها و دستاوردهای مؤسسه مطلع نباشند. آستان قدس باید به موازات توجهی که به بازشناسی و تولید این آثار می کند، برای توزیع و عرضه این آثار در سطح کشور تلاش کند.

با توجه به تخصصی که شما در زمینه ادبیات دارید نظرتان را در مورد ادبیات موضوعی به ویژه ادبیات با رویکرد رضوی بفرمایید.

قطعاً بخشی از جلوه های فرهنگی آستان قدس همین

جلوه کلامی، ادبی و شعری است و شاید این رایج ترین جلوه هنری در آستان قدس باشد. جشنواره ادبی و شعرخوانی و شب شعر که مخصوصاً در دهه کرامت باب شده است، سبب خواهد شد تا شاعران معاصر به خصوص جوانان درباره حضرت رضا (ع) طبع آزمایی کنند. بنده فکر می کنم در آینده آنقدر شعر فاخر و دلنشین درباره حضرت رضا (ع) سروده می شود که مداحان از حیث انتخاب دچار مشکل می شوند، از بس که عرضه زیاد می شود. این کار قطعاً در افزایش ایمان و اعتقاد و بصیرت و درک مردم اثر حضرت رضا (ع) مؤثر خواهد بود. ما در این ۳۶ سال پس از انقلاب به تدریج شاهد رشد فعالیت های هنری آستان قدس بودیم. می توانیم بگوییم که روز به روز دارد بیشتر و بهتر می شود، اما طبعاً هنوز خیلی جای کار دارد چون کلاً مؤسسات غیرخصوصی در توزیع و عرضه مشکل دارند. گرچه آستان قدس، خصوصی نیست اما عمومی هم نیست، یک بخش عمومی غیردولتی است. آن چیزی که من بر آن تأکید می کنم این است که برای عرضه نمونه های فاخر هنری که در مؤسسه آفرینش های هنری تولید می شود، بیشتر تلاش شود.

همان طور که استحضار دارید مؤسسه آفرینش های هنری با توجه به ذائقه ای که در کشور و در جهان اسلام است سعی می کند حلقه اتصالی باشد بین هنرهای سنتی و هنرهای معاصر. فعالیت مؤسسه مرا در زمینه ساخت کلیپ ها و فیلم های کوتاه چگونه ارزیابی می کنید؟

فکر می کنم ساخت ماهنگ ها، فیلم های کوتاه که ترکیبی است از هنر تصویری، کلامی، موسیقی و شعر، ظرفیت خوبی برای بیان مقصود دارد و اگر شما کاری کنید که زوار جلوه هایی از این حرم را در قالب تولیدات سینمایی شما ببینند، چه فیلم های کوتاه ۱۰۰ ثانیه ای و چه ماهنگ ها و شعرهایی که با موسیقی متناسب و عوالم مذهبی اجرا شود، مؤثر خواهد بود. در واقع ما برای مواجهه با تهاجم فرهنگی هیچ راهی غیر از عرضه فرهنگ خودمان نداریم یعنی نمی توانیم به دشمن بگوییم تو نیا! می توانیم مقاومتی در داخل ایجاد کنیم که اگر آمد، اثری نکند و راه این است که فرهنگ و هنر اصیل اسلامی ایرانی را معرفی کنیم تا ذهن جوانان ما خالی نباشد و در برابر فرهنگ بیگانه منفعل عمل نکند. اگر انس با هنر اسلامی ایرانی در نسل جوان افزایش پیدا کند، خود این بهترین مصونیت در برابر تهاجم فرهنگی خواهد بود.